

Projevy mimořádně nadaných žáků (Hubatka <http://www.nadanedite.cz/>)

Mimořádně nadaní netvoří jednodlitou sociální skupinu se stejnými vlastnostmi. Některé z jejich projevů jsou však charakteristické pro většinu těchto žáků.

- Obvykle bývají **cílevědomí, angažovaní, zvědaví a motivovaní v činnostech, o které mají zájem.**
- Projevují se jako silné individuality s vlastním tempem a způsobem postupu.
- Protože chápou problémy v širších souvislostech, jsou často schopni nalézt nový způsob řešení a přenášet nabyté zkušenosti na neznámou situaci.
- Při činnostech, ve kterých jsou žáci mimořádně nadaní, vykazují obvykle velmi dobrou paměť, dobrou slovní zásobu a dokážou se hluboce soustředit.
- Na druhé straně mimořádně nadaní žáci neradi opakují a procvičují to, co již mají zvládnuto.
- Často se stává, že dělají chyby v jednoduchých úkolech a těžší úkoly naopak lehce zvládají.
- V činnosti, o kterou jeví zájem, mají tito žáci přesnou představu o ideálním výsledku a jsou perfekcionisty nejen k sobě, ale i k ostatním a k nedokonalosti své i druhých jsou značně netolerantní. Tento perfekcionismus může ovlivnit způsob kontroly vlastní práce.
- Někteří z těchto žáků se neumějí učit a nemají zafixované vyhovující studijní návyky, proto vyučovací předměty, ve kterých nedosahují nadprůměrných výkonů, mohou být pro ně problematické a záhy ztrácejí motivaci je studovat.
- Mimořádně nadaní žáci většinou vyhledávají samostatnou práci. Skupinová práce jim proto nemusí vždy vyhovovat, neboť mívají problémy s komunikací s ostatními spolužáky, jiné tempo práce a někdy jim společná práce s ostatními nepřináší nic nového pro jejich rozvoj. Ani kolektiv často nechce mimořádně nadaného pro jeho odlišnost přijmout.
- Někdy se mimořádně nadaní žáci bojí projevit své schopnosti, protože se obávají, že jejich výjimečnost bude od spolužáků sankcionována.

V sociální a emocionální oblasti mají mimořádně nadaní žáci často problémy.

- Jsou vznětliví, velmi citliví a mají velký smysl pro spravedlnost.
- Jsou k sobě často velmi sebekritičtí a někdy mají chybné sebepojetí.
- Občas se těžce přizpůsobují autoritě nebo kolektivu.
- Některé z těchto projevů mohou podněcovat konflikty se spolužáky nebo učiteli.
- Vlivem puberty může u mimořádně nadaného žáka vzrůstat potřeba přizpůsobit se spolužákům, a tím vzniká riziko neúplného rozvoje jeho potenciálu.

Tyto a další projevy mimořádně nadaných žáků ovlivňují pozitivně i negativně výuku. Proto je zapotřebí, aby si jich byl učitel vědom již při přípravě na výuku, pozitivní se snažil co nejvíce využít ve prospěch celé třídy, negativní co nejvíce tlumil, vedl žáky k vzájemné toleranci a přistupoval ke každému z nich individuálně.

Příklady pedagogicko-organizačních úprav:

- individuální vzdělávací plány;
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu;
- zadávání specifických úkolů;
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů;
- vnitřní diferenciaci žáků v některých předmětech;

- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky.

Hubatka